

Чи повинен роботодавець при звільненні повністю розрахуватися з працівником? Консультує міністр юстиції

Вітаю! Після звільнення з роботи мені не виплатили частину коштів, які я заробила. Як мені їх повернути і чи понесе колишній роботодавець за це відповідальність?

Іванна Рокитянська

В Конституції України зазначено, що кожен громадянин має право на працю, що включає можливість заробляти собі на життя працею, яку він вільно обирає або на яку вільно погоджується. Право на своєчасне одержання винагороди за працю захищається законом. Стягнення боргів із заробітної плати на користь працівників є одним із ключових завдань Міністерства юстиції України.

Чи має роботодавець при звільненні виплатити всю суму одразу?

Законодавством встановлений обов'язок роботодавця провести повний розрахунок з працівником в день його звільнення. Якщо працівник в цей день не працював – кошти мають бути виплачені не пізніше наступного дня після пред'явлення звільненим працівником вимоги про розрахунок.

Що робити, якщо не дійшли згоди?

У разі наявності спору між роботодавцем та працівником про розмір сум, належних працівникові при звільненні, роботодавець повинен виплатити не оспорювану суму.

Працівник може стягнути нараховану, але не виплачену заробітну плату в позасудовому та у судовому порядку.

Як вирішити спір у позасудовому порядку?

Якщо працівник самостійно не врегулював розбіжності у переговорах з роботодавцем, трудовий спір підлягає розгляду комісією по трудових спорах (у разі її створення). Строк звернення працівника із заявою до комісії не обмежений. Комісія розглядає спір у 10-денний строк з дня подання заяви.

Спори повинні розглядатися у присутності працівника, який подав заяву, представників роботодавця. Розгляд спору за відсутності працівника допускається лише за його письмовою заявою. За бажанням працівника при розгляді спору від його імені може виступати третя особа, в тому числі адвокат.

Рішення комісії по трудових спорах підлягає виконанню у 3-денний строк.

Який порядок виконання рішення комісії по трудових спорах?

У разі невиконання роботодавцем рішення комісії по трудових спорах працівникові цією ж комісією видається посвідчення, що має силу виконавчого листа. Однак, посвідчення не видається, якщо працівник чи роботодавець звернувся із заявою до суду.

На підставі посвідчення, пред'явленого не пізніше 3 місячного строку до органу державної виконавчої служби або приватного виконавця, виконавець виконує рішення комісії у примусовому порядку.

Як звернутися до суду, якщо у позасудовому порядку владнати питання не вдалось?

Для стягнення заборгованості по заробітній платі працівник може звернутися до суду в порядку:

- наказного провадження (вимога працівника про стягнення нарахованої, але не виплаченої заробітної плати є безспірною);
- позовного провадження (наявний спір щодо розміру заборгованості з виплати заробітної плати та/або права на її отримання).

Термін звернення до суду з позовом про стягнення заробітної плати не обмежений.

Яка процедура в рамках наказного провадження?

Судовий наказ може бути видано у разі якщо заявлено вимогу про стягнення нарахованої, але не виплаченої працівнику суми заробітної плати.

Заява про видачу судового наказу подається до суду першої інстанції за місцем розташування підприємства або за місцем реєстрації позивача.

Які документи необхідно подати і скільки це коштує?

Заява подається у письмовій формі та має містити докази:

- перебування заявника у трудових відносинах із боржником (наприклад: засвідчені копії наказу про прийняття на роботу, копія трудової книжки, копія трудового договору між роботодавцем і працівником, довідка з місця роботи тощо);

- підтвердження суми, яка стягується (будь-який належно оформлений документ, що вказує на розмір нарахованої заробітної плати та компенсації за порушення строків її виплати, зокрема, довідка бухгалтерії боржника, розрахунковий лист чи копія платіжної відомості тощо).

При зверненні до суду в порядку наказного провадження з вимогою про стягнення нарахованої, але не виплаченої зарплати судовий збір не сплачується.

Як довго чекати рішення?

Суд розглядає заяву про видачу судового наказу протягом п'яти днів з дня її надходження та у разі її задоволення видає судовий наказ.

У разі ненадходження до суду заяви від боржника про скасування судового наказу протягом п'яти днів після закінчення строку на її подання (п'ятнадцяти днів з дня вручення копії судового наказу) судовий наказ набирає законної сили.

Як виконується рішення про стягнення заробітної плати?

Після набрання судовим наказом законної сили стягувачу необхідно подати його до органу державної виконавчої служби або приватного виконавця для здійснення примусового виконання.

Що зробив Мін'юст для вирішення питання невиконання заборгованої ЗП?

Активізував роботу системи виконання судових рішень. У 2018 році ми розпочали масштабну інформаційну кампанію по стягненню заборгованості з виплати заробітної плати.

В рамках кампанії було створено публічний електронний реєстр підприємств-боржників із виплати заробітної плати: <https://erb.minjust.gov.ua/#/search-debtors>, де кожен охочий зможе перевірити чи сплачує конкретне підприємство зарплату своїм працівникам.

Крім того, Мін'юст запусив в усіх регіонах штаби з контролю виконання рішень про стягнення заборгованості. У найбільш проблемних областях розпочали роботу окремі мобільні групи. У кожному регіоні створено *#ДошкуГаньби* злісних неплатників заробітної плати.

Куди звертатися за більш детальними консультаціями та роз'ясненнями?

Якщо у вас залишились питання, будь ласка, телефонуйте до контакт-центру системи безоплатної правової допомоги за номером **0 (800) 213-103**, цілодобово та безкоштовно в межах України. В центрах та бюро надання безоплатної правової допомоги по всій країні ви можете отримати юридичну консультацію та правовий захист.